

PLAN DZIAŁANIA KT 256

ds. Terminologii, Innych Zasobów Językowych i Zarządzania Treścią

STRESZCZENIE

Komitet Techniczny nr 256 ds. Terminologii, Innych Zasobów Językowych i Zarządzania Treścią został powołany w 1994 roku w ramach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, którego misją jest sprawne organizowanie działalności normalizacyjnej zgodnie z rozwiązaniami europejskimi i międzynarodowymi, wypracowanymi z udziałem ekspertów krajowych.

Komitet Techniczny 256 ds. Terminologii, Innych Zasobów Językowych i Zarządzania Treścią zajmuje się następującymi zagadnieniami:

Ogólne zasady i metody działalności terminologicznej oraz branżowe normy w zakresie terminologii, zasobów językowych, zarządzania treścią i dokumentacją, tłumaczeń pisemnych i ustnych oraz związanej z tym technologii, w tym zasady i metody tworzenia systemów pojęć, terminów, zasady i metody wprowadzania międzynarodowych i regionalnych norm terminologicznych oraz wymiany danych językowych pomiędzy różnymi systemami.

Opracowywanie i sposób prezentacji norm i innych dokumentów terminologicznych, w tym układ, zawartość i sposób prezentacji haseł terminologicznych, symbole leksykograficzne i konwencje typograficzne, kody nazw języków i szeregowanie alfabetyczne alfanumerycznych danych terminologicznych.

Komputerowe wspomaganie działalności terminologicznej i zarządzania zasobami językowymi, w tym elementy danych terminologicznych, format rekordów (zapisów) do wymiany danych terminologicznych, zasady tworzenia terminologicznych baz danych i innych zasobów językowych oraz zarządzania nimi, zastosowanie języka SGML (Standardized General Mark-Up Language) oraz tworzenie zasobów językowych i ich klasyfikacji w oparciu o metodologię NLP (przetwarzanie języka naturalnego).

Działalność na polu normalizacji krajowej, europejskiej i międzynarodowej w tym zakresie jest istotna dla zapewnienia odpowiedniego poziomu jakości i skuteczności realizacji zadań na wszystkich etapach cyklu zarządzania terminologią, treścią i innymi zasobami językowymi. Stosowanie znormalizowanych metod, procesów i procedur w tym zakresie sprzyja wymianie informacji oraz współpracy pomiędzy ekspertami z Europy i świata. Normy i najlepsze praktyki znajdujące się w zakresie działania KT 256 mają znaczenie dla praktycznie wszystkich dziedzin profesjonalnej działalności człowieka.

Prace normalizacyjne związane z szeroko pojętym zarządzaniem terminologią, treścią i zasobami językowymi mogą przyczynić się do polepszenia istniejących wyrobów i usług oraz do rozwoju nowych, odzwierciedlających zapotrzebowanie na konkurencyjnym

rynku krajowym, europejskim i globalnym. Rozwój normalizacji w zakresie metod projektowania, zarządzania, klasyfikowania i optymalizacji umożliwi osobom i podmiotom gospodarczym prowadzenie działalności przy użyciu nowoczesnych i sprawdzonych metod z zakresu zarządzania różnymi zasobami językowymi i technologii wspierających to zarządzanie. Przyczyni się to do oferowania wyrobów i usług ustandaryzowanych, spełniających wymogi interoperacyjności, wyznaczających minimalny poziom wymagań na potrzeby certyfikacji i spełniających oczekiwania klienta, a jednocześnie do profesjonalizacji wymienionych osób i podmiotów gospodarczych. Normalizacja w dziedzinie zarządzania treścią i dokumentacją wpisuje się w nurt europejskich regulacji zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa konsumentów i użytkowników. Normalizacja w wyżej wymienionych obszarach zapewnia także punkt odniesienia do oceny umiejętności oraz efektywność i konkurencyjność zainteresowanych osób i podmiotów na rynku krajowym i międzynarodowym.

KT 256 prowadzi czynną współpracę z ISO/TC 37 *Terminology and other language and content resources* oraz z wszystkimi jego podkomitetami. Na szczeblu europejskim odpowiada za współpracę w sektorze CEN/SS F06 *Terminology principles* i planuje nawiązać współpracę z IEC/TC 3 oraz ISO/TC 10 w celu uczestniczenia w pracach nad normą IEC 82079-2.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT 256 znaczący wpływ mają: następujące szybko zmiany gospodarcze i dynamiczny rozwój technologii w sektorze usług językowych i tłumaczeniowych oraz zarządzania terminologią, treścią i dokumentacją, jak również rozwój w dziedzinie zarządzania procesami i projektami, innowacje techniczne, zmiany społeczne oraz tendencje globalizacyjne i lokalizacyjne.

We współczesnym świecie i społeczeństwie – mocno uzależnionym od techniki, komunikacji i coraz wyższego poziomu usług – zarządzanie zasobami językowymi, treścią, terminologią i procesami oraz projektami tłumaczeniowymi musi być dostosowane do bieżących i szybko zmieniających się potrzeb rynku, sektora i branży, a także do rozwoju technologii. Wystarczy wymienić takie obszary, jak rozwój globalnych rynków, który wymusił konieczność sprawnej komunikacji oraz szybkiego upowszechniania informacji na temat produktów i usług w wielu językach jednocześnie, zasada wielojęzyczności obowiązująca w UE czy rozwój internetu i związany z nim gwałtowny wzrost globalnego zapotrzebowania na szybki i powszechny dostęp do treści we wszystkich językach.

W dobie ostrej konkurencji rynkowej zarządzanie zasobami językowymi, terminologią, treścią, dokumentacją i procesem tłumaczenia staje się istotne dla wszystkich podmiotów i jednostek w łańcuchu dostaw. Dotyczy to w równym stopniu lokalnych i

globalnych firm produkujących wyroby i świadczących usługi, zwłaszcza że treść i jakość informacji dostarczanych wraz z wyrobem lub usługą jest bardzo istotna, a wręcz kluczowa, nie tylko ze względu na marketing, wymogi bezpieczeństwa, niezawodność, zgodność, jakość itp., lecz także przede wszystkim ze względu na zaspokojenie potrzeb użytkownika i praw konsumenta. Jakość informacji staje się bowiem często jednym z podstawowych kryteriów uwzględnianych w wyborze produktu lub usługi i ma ogromny wpływ na wszystkie procesy gospodarcze i jakość życia ludzi.

Ogólnie rzecz biorąc, rozmaite sektory przemysłowe i handel chętnie korzystają ze światowych norm w tym obszarze. Uznanie dla tych norm w Europie, w tym w Polsce, jest bardzo wysokie.

W dobie rozwoju rynku globalnego wytwórcy oraz inne podmioty i osoby potrzebują odpowiednich wspólnych międzynarodowych dokumentów dotyczących zarządzania zasobami językowymi, treścią, dokumentacją, terminologią oraz procesem tłumaczeń oraz wspomagającymi te procesy technologiami z uwzględnieniem jakości i interoperacyjności wszelkich rozwiązań. To pociąga za sobą konieczność pilnego tworzenia odpowiednich Norm Międzynarodowych i Norm Europejskich, które są następnie wprowadzane do zbioru Polskich Norm.

KT 256 współpracuje najściślej z TC 37 w ramach ISO, a jego eksperci zasiadają we wszystkich podkomitetach TC 37 i biorą czynny udział w pracach normalizacyjnych.

W 2005 roku zorganizowano w siedzibie PKN posiedzenia ISO/TC 37, jego podkomitetów i grup roboczych.

Normy Międzynarodowe i Normy Europejskie wprowadzane do zbioru Polskich Norm służą jako podstawa do certyfikacji za zgodność z normami norm dotyczących tłumaczeń oraz prac metodologicznych i terminologicznych, a także jako punkt odniesienia w komunikacji i wielostronnej współpracy pomiędzy różnymi gałęziami przemysłu i biznesu, instytucjami i ludźmi na całym świecie. Sprawne opracowywanie tych norm pozwala zapobiegać powstawaniu barier komunikacyjnych, technicznych, ekonomicznych i cywilizacyjnych, co nadaje tym dokumentom szczególne znaczenie.

Praktycznie każdy przemysł i sektor wykorzystuje lub powinien wykorzystywać normy i najlepsze praktyki normalizowane i promowane w ramach działalności KT 256 i jego międzynarodowych odpowiedników.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Celem poniższych wskaźników ilościowych opisujących środowisko biznesowe jest wsparcie działań KT 256 poprzez zapewnienie niezbędnych danych.

Normy wchodzące w zakres działalności KT 256 mają charakter horyzontalny, tj. nie są związane z konkretną gałęzią przemysłu ani działem usług. Mają one zastosowanie wszędzie tam, gdzie zagadnienia zarządzania terminologią, zasobami językowymi,

treścią, dokumentacją, lub procesem tłumaczenia uważa się za istotne. Są one bardzo pomocne zwłaszcza przy tworzeniu jednolitych norm związanych z konkretną gałęzią przemysłu czy działem usług przez inne KT. Pewnymi wskaźnikami co do znaczenia i roli prac normalizacyjnych wykonywanych w ramach KT 256 są dane dotyczące sprzedaży odnośnych norm w Polsce oraz bardzo duża liczba ich wdrożeń oraz przywołań w innych normach i pracach naukowych.

Sprzedaż norm opracowanych w KT 256 w okresie 01.08.2009–30.09.2014 r.

Nazwa	Liczba sprzedanych egzemplarzy
PN-EN 15038:2006	295 ^a
PN-ISO 82079-1:2013-05	94
PN-ISO 704:2012	7
	396

Prace KT 256 w ujęciu ilościowym przedstawiają się następująco:

- normy opublikowane w ramach KT 256: 51, w tym aktualnych: 13,
- normy tłumaczone (PN-EN, PN-ISO, PN-IEC): 16, w tym aktualnych: 13,
- normy PN własne (PN-N, PN-T): 35, w tym aktualnych: 0,
- prPN-prEN w trakcie opiniowania: 0.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Dzięki dalszym pracom nad normami z zakresu tematycznego KT 256 będzie można odnieść następujące korzyści:

- ulepszenie bądź wdrożenie procesu zarządzania terminologią, zasobami językowymi, treścią, dokumentacją i procesami tłumaczenia w całym cyklu życia wyrobu i usługi;
- usprawnienie komunikacji na rynkach lokalnych i globalnych w zakresie promocji i sprzedaży wyrobów i usług;
- obniżenie kosztów związanych z brakiem właściwej komunikacji i informacji, w tym zagrożeń dla bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów i użytkowników;
- ograniczenie ryzyka biznesowego i konsumenckiego;
- ograniczenie kosztów związanych ze stosowaniem niewłaściwej terminologii, tłumaczeniami złej jakości, niespójną treścią, nieprawidłowo opracowanymi instrukcjami użytkownika, niejednolitymi systemami wymiany danych, zastosowaniem niewłaściwych kodów językowych bądź niestandardowych rozwiązań w systemach komputerowych wspomagających zarządzanie treścią,

^a Wielkość sprzedaży od 2006 r.

a także z tworzeniem wyrobów lub usług, które nie dają się aktualizować ani zlokalizować na inne rynki itp.;

- obniżenie kosztów zarządzania treścią na każdym etapie cyklu produkcyjnego, od projektowania wyrobu lub usługi do dostarczenia ich na rynek, a następnie tłumaczenia i lokalizacji na dowolną liczbę języków w celu promocji i sprzedaży na dowolnej liczbie rynków;
- zwiększenie bezpieczeństwa i wiedzy osób korzystających z wyrobów i usług poprzez dostarczenie im właściwych informacji i komunikowanie się z nimi w językach i konwencjach, które są zrozumiałe i dostosowane do potrzeb i oczekiwań;
- profesjonalizację branż korzystających z tych norm i poprawę konkurencyjności podmiotów polskich i zagranicznych na rynku krajowym i międzynarodowym.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) oraz zobowiązań wskazanych w regulaminie KT stać się jego członkiem. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich kompetentnych reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

Obecnie w KT 242 są reprezentowane następujące instytucje:

- Agencja MAart Sp. z o.o.
- Polskie Stowarzyszenie Biur Tłumaczeń
- Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji
- Instytut Języka Polskiego PAN
- Uniwersytet Warszawski
- Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS
- Uniwersytet Jagielloński
- Uniwersytet Gdański
- Uniwersytet w Białymstoku

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

Opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych dotyczących terminologii, innych zasobów językowych i zarządzania treścią, w tym wprowadzających ujednoczoną terminologię, zarządzanie treścią, zasobami językowymi i procesem tłumaczenia oraz dokumentacji. Udział w procesie powstawiania norm i dokumentów normalizacyjnych poprzez uczestnictwo w pracach międzynarodowych organizacji normalizacyjnych (CEN, ISO, IEC).

Cele szczegółowe:

- terminowa (zgodna z przyjętymi harmonogramami) realizacja wszystkich prac ujętych w Programie prac normalizacyjnych KT 256;
- znalezienie wykonawców i sprawne tłumaczenie kluczowych norm europejskich i międzynarodowych (a w szczególności bardzo pilne tłumaczenie normy ISO 17100, która zostanie opublikowana w 2015 r.);
- dalsze angażowanie się KT 256 w tworzenie i tłumaczenie norm z zakresu zarządzania treścią lub dokumentacją techniczną;
- zwiększenie liczby członków KT o ekspertów z zakresu technologii i NLP oraz jeszcze aktywniejszy udział polskich ekspertów w pracach wszystkich podkomitetów ISO/TC 37 oraz (w poszczególnych przypadkach) komitetów technicznych CEN i IEC.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- Analiza projektów Norm Międzynarodowych pod względem ich bezpośrednio przydatności dla użytkowników i proponowania rozwiązań zgodnych z zapotrzebowaniem rynku.
- Aktywne uczestnictwo wszystkich członków w pracach i posiedzeniach KT – zgodnie z przyjętym regulaminem KT.
- Uczestnictwo w pracach grup projektowych powoływanych przez przewodniczącego KT.
- Opiniowanie projektów Polskich Norm, Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych oraz innych dokumentów normalizacyjnych.
- Aktywne uczestnictwo wszystkich członków w głosowaniach KT.
- Promowanie norm w zakresie zarządzania terminologią, treścią, zasobami językowymi i procesem tłumaczeń na rynku krajowym i międzynarodowym, a w szczególności wśród instytucji związanych z nauką i edukacją, organizacji branżowych i podmiotów działających na tym rynku.
- Uczestnictwo ekspertów w pracach międzynarodowych komitetów technicznych.
- Uczestnictwo w pracach komitetów technicznych europejskich i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych.
- Wyznaczenie priorytetów przy ustalaniu Programu prac normalizacyjnych KT 256, tj. wprowadzanie do zbioru PN (tłumaczenie) norm europejskich, które są kluczowe bądź stanowią aktualizację lub uzupełnienie norm już przetłumaczonych.
- Poszukiwanie źródeł finansowania tłumaczeń i wykonawców prac normalizacyjnych.
- Zapewnienie przedstawiania i uwzględniania polskich oczekiwań i potrzeb w nowych dokumentach normalizacyjnych opracowywanych w ISO i CEN/CENELEC.
- Ciągła promocja i poszerzanie kręgu odbiorców norm opracowywanych w KT 256 (m.in. poprzez publikacje ekspertów KT 256 i instytucji wchodzących w jego skład).
- Organizacja konferencji i seminariów promujących popularne normy opracowywane w KT 256 (w 2006 r. była to konferencja dotycząca normy

PN-EN 15038, w 2013 r. było to seminarium na Uniwersytecie Warszawskim poświęcone wszystkim normom opracowywanym w KT 256, w 2014 r. była to konferencja dotycząca normy PN-EN 82079-1, a na rok 2015 zaplanowana jest konferencja dotycząca normy ISO 17100).

4.3. Aspekty środowiskowe

Każdy wyrób lub usługa wpływają w mniejszym lub większym stopniu na środowisko na wszystkich etapach swojego cyklu życia, począwszy od pozyskania surowców, przez produkcję, użytkowanie, aż do likwidacji. Wpływ ten może być niewielki lub znaczący, krótkotrwały lub długotrwały; może mieć zasięg regionalny lub globalny.

Osoby biorące udział w pracach nad projektami norm muszą brać pod uwagę zmniejszenie ryzyka wpływu na środowisko, konsekwencje tego wpływu oraz prawdopodobieństwo wystąpienia incydentów i wypadków. Aspekty środowiskowe należy uwzględniać już na etapie projektowania i badania wyrobu, jego wytwarzania, eksploatacji (użytkowania i obsługi) oraz utylizacji. Ocena wpływu na środowisko powinna być przeprowadzana na bieżąco we wszystkich fazach cyklu życia wyrobu, również z uwzględnieniem prawidłowej komunikacji i dostarczania rzetelnej informacji wpływającej na ograniczenie poziomu ryzyka środowiskowego.

W normach opracowywanych w ramach KT 256 trudno jest jednak wskazać przypadki konkretnego oddziaływania lub ujęcia aspektów środowiskowych.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Czynnikami mogącymi wpływać na terminowe wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych oraz na wprowadzanie do programu prac nowych tematów normalizacyjnych są m.in.:

- brak w KT wystarczającej liczby ekspertów mogących ocenić i zaopiniować wszystkie normy opracowywane obecnie w ramach ISO/TC 37,
- brak środków finansowych na opracowanie danej PN (wiąże się to głównie z budżetem na tłumaczenia) oraz brak środków na osobisty udział ekspertów w posiedzeniach zagranicznych.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Wprowadzenie metodą tłumaczenia:

- **ISO 17100**
Translation Services – Requirements for translation services
- **ISO 10241-2:2012**
Terminological entries in standards – Part 2: Adoption of standardized terminological entries
- **ISO 30042**
Systems to manage terminology, knowledge and content – TermBase eXchange (TBX)